

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЦИВІЛЬНОГО І ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

ГЕОРГІЄВСЬКИЙ ЮРІЙ ВАЛЕНТИНОВИЧ
доктор юридичних наук, завідувач наукового відділу правового забезпечення галузевого інноваційного розвитку Науково-дослідного інституту правового забезпечення інноваційного розвитку Національної академії правових наук України, доцент кафедри адміністративного права Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8014-7827>

УДК 346:338.49-021.131(477)

DOI: 10.37772/2518-1718-2020-2(30)-4

ПРОПОЗИЦІЇ З УДОСКОНАЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДП «ІНФОРМАЦІЙНІ СУДОВІ СИСТЕМИ» ЩОДО РОЗРОБЛЕННЯ ЄСІТС В УКРАЇНІ

Стаття присвячена аналізу пропозицій з удосконалення господарської діяльності державного підприємства «Інформаційні судові системи» щодо розроблення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні. Спираючись на системний аналіз нормативного регулювання діяльності державного підприємства, автор робить висновок про наявність ознак «адміністративної монополії» у сфері виконання ним державного замовлення з розроблення ЄСІТС. У роботі запропоновано дві пропозиції щодо пришвидшення розроблення ЄСІТС – активізацію та модернізацію власної господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи» та зміну способу виконання державного замовлення - запровадження конкурсних засад із можливістю залучення інших підприємств, що спеціалізуються на розробленні інформаційних систем.

Ключові слова: господарська діяльність, електронний суд, державне підприємство «Інформаційні судові системи», Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система, карантин.

Постановка проблеми. Пандемія коронавірусу у світі та встановлення карантину в Україні (відповідно до постанови КМУ від 11 березня 2020 року № 211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2») актуалізували запит суспільства на інститути електронної демократії. У зв'язку з цим особливого значення набула як системна реалізація Концепції розвитку електронного урядування в Україні [7], що передбачає модернізацію публічних послуг та розвиток взаємодії влади, громадян та бізнесу за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, так і повноцінне запровадження інституцій електронної демократії, що сприяють забезпеченню ефективного і безперебійного виконання функцій держави в умовах соціального дистанціювання.

Варто зазначити, що одним із основних елементів електронної демократії виступає електронне правосуддя, що має на меті не лише забезпечення доступності, підзвітності, ефективності зворотного зв'язку, інклюзивності, прозорості в діяльності органів судової влади [2], але й у зв'язку із вимушеним обмеженням прав і свобод громадян в особливих умовах (надзвичайного стану, карантину тощо) стає підґрунтям забезпечення принципу верховенства права, гарантуючи конституційне право на судовий захист. Аналіз світових моделей запровадження елементів електронної демократії засвідчує, що системи «електронний суд» у тій чи іншій формі діють у США, Швейцарії, Австралії, забезпечуючи функціонування моделей судового процесу завдяки «здійсненню судового розгляду без вчинення зайвих фізичних транзакцій» [2, с. 12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Для ознайомлення з досвідом проблематики електронного правосуддя в Україні варто звернутись до робіт О. Бринцева, І. Ізарової, Н. Логінової, Н. Кушакової-Костицької, О. Шамрай. У більшості наукових праць поняття електронного правосуддя (е-суду) відтворюється в редакції рекомендацій Комітету міністрів Ради Європи CM/Res (2009)1 державам-учасницям Ради Європи з електронної демократії від 18 лютого 2009 року, що розглядається як використання інформаційно-комунікаційних технологій у реалізації правосуддя [16].

У цьому зв'язку, визначальним у запровадженні електронного правосуддя в Україні варто визнати набрання чинності Законом України «Про внесення змін до Господарського процесуального кодексу України, Цивільного процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України та інших законодавчих актів», яким було передбачено відправлення правосуддя судами за допомогою Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи (далі – ЄСІТС). Зазначимо, що доступ до цієї системи буде забезпечено не лише судам, але й іншим органам судової влади – Вищій раді правосуддя, Вищій кваліфікаційній комісії суддів України, Державній судовій адміністрації України, Службі судової охорони, їх органам та підрозділам.

Варто зауважити, що, незважаючи на наявні дослідження концепту електронного правосуддя як елементу електронної демократії в українському правовому дискурсі, аналіз особливостей запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи поки не став предметом системного наукового розгляду. Дослідження окремих проблем у функціонуванні механізмів інформаційного забезпечення здійснення правосуддя, аналіз змісту і наслідків запровадження ЄСІТС присутні у наукових розвідках О. Берназюка [1] та М. Гетманцева [4], проте поза увагою українських правників досі залишається системний аналіз концепції побудови цієї інформаційної системи, її недоліків, поточного стану розроблення та ймовірних проблем запровадження. Саме ця проблематика в сучасних умовах карантину набуває особливого значення, оскільки пришвидшення повноцінного розроблення і запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи є додатковою гарантією права на доступ до правосуддя в особливих умовах, що потребують соціального дистанціювання.

Метою статті є формування пропозицій з удосконалення господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи» щодо розроблення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зазначимо, що Єдина судова інформаційно-телекому-

нікаційна система мала запрацювати в Україні ще з 01.03.2019 року [15]. Проте 28.02.2019 року Вища рада правосуддя своїм рішенням № 624/0/15-19 [8] відтермінувала початок її роботи, повернувши Державній судовій адміністрації України проект Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему на доопрацювання. Підставою для ухвалення такого рішення стали численні зауваження до проекту Положення від судів різних інстанцій, Генеральної прокуратури України, Міністерства юстиції України. Наказом Голови Державної судової адміністрації України від 07.11.2019 року № 1096 [6] було затверджено нову Концепцію побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яка відрізняється від попередньої редакції деталізацією структури, організації та принципів побудови ЄСІТС.

Отже, встановлення карантину Урядом система національного судочинства «зустріла» з наявною концепцією побудови Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, проте без фактичної наявності самої системи, що створило певні перешкоди для безперебійної роботи судів, належного відправлення правосуддя та забезпечення доступу до нього в умовах карантину.

Необхідність забезпечення роботи судової системи України в умовах карантину значною мірою активізувала роботу над розробкою ЄСІТС. Так, 27.03.2020 року Вища рада правосуддя звернулася до Державної судової адміністрації України [3] щодо прискорення роботи над ЄСІТС, доручивши невідкладно надати на затвердження положення про ЄСІТС в частині забезпечення участі осіб у судових засіданнях дистанційно. Це було зумовлено тим, що 02.04.2020 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)» [9], який надав можливість учасникам справи брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення суду з використанням власних технічних засобів.

Зазначимо, що Концепція побудови ЄСІТС [6] передбачає її поетапне розроблення та запровадження в період з 2020 до 2023 року. При цьому, розробка пілотних проектів та макетів основних підсистем Центральної системи ЄСІТС (до яких, приміром, відноситься підсистема захищеного відеоконференцзв'язку) запланована на III квартал 2020 року - IV квартал 2021 року. Цілком очевидно, що таке часове планування, зважаючи на викриті проблеми функціонування судової системи під час встановленого Урядом карантину, неспроможність судів ефективно відправляти правосуддя в особливих

умовах, не відповідає давно сформованому та загостреному в період застосованого комплексу протиепідеміологічних заходів запиту суспільства на електронне судочинство.

З метою пошуку чинників гальмування запровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи варто визначити особливості господарської діяльності виконавця цього державного замовлення – державного підприємства «Інформаційні судові системи» (далі – ДП «ІСС»). Системний аналіз нормативного регулювання діяльності цього підприємства дозволяє дійти висновку про наявність ознак «адміністративної монополії» у сфері виконання ним державного замовлення Державної судової адміністрації України. Звернімось детальніше до обґрунтування даного висновку.

По-перше, варто зауважити, що ДП «ІСС» як державне комерційне підприємство, створене Державною судовою адміністрацією, володіє виключним правом на виконання державного замовлення із розробки і запровадження ЄСІТС. Так, відповідно до статуту ДП «Інформаційні судові системи» [14], метою діяльності підприємства є отримання прибутку від надання послуг з технічного, технологічного забезпечення створення та супроводження програмного забезпечення ведення автоматизованих систем (електронних баз даних), у тому числі, державних реєстрів, організації збереження та захисту даних, що містяться в їх автоматизованих системах, надання послуг з інформаційно-технічного забезпечення діяльності судів та інших органів судової влади, у тому числі, в умовах особливого періоду.

На користь цього висновку свідчить і основний предмет діяльності ДП «ІСС» - забезпечення створення, запровадження, експлуатації програмно-інформаційних комплексів системного ведення всіх державних реєстрів, розробка та запровадження яких відноситься до повноважень Державної судової адміністрації України, а також розробка інтелектуальних систем управління електронними базами даних, розробка нормативно-технічної документації для створення та функціонування автоматизованих систем ведення електронних баз даних, комп'ютерне програмування, виконання окремих науково-дослідних, дослідно-конструктивних, дослідно-технологічних і спеціальних робіт у галузі електронних систем та інформаційних технологій при створенні та експлуатації автоматизованих систем ведення баз даних [14]. З одного боку, закріплення за ДП «ІСС» виключного права на надання всього комплексу послуг з інформаційно-технічного забезпечення діяльності судів дозволяє ДСА певним чином спростити управлінські процеси за діяльністю підприємства, а з іншого боку – позбавляє ДП «ІСС» конкурентних засад діяльності через виключний характер права на ви-

конання замовлень ДСА, що послаблює ефективність господарської діяльності підприємства, призводить до відтермінування строків виконання тих чи інших завдань.

По-друге, зауважимо, що статус «адміністративного монополіста» щодо державного замовлення у сфері інформаційно-технічного забезпечення діяльності судів закріплює за ДП «ІСС» спільно з Державною судовою адміністрацією України повну відповідальність за оперативне та належне виконання поставлених завдань, зокрема і щодо розроблення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи. І у цьому зв'язку варто наголосити на відповідальності ДСА за поточний стан справ із запровадження ЄСІТС.

Створення Державною судовою адміністрацією України Державного підприємства «Інформаційні судові системи» передбачено чинним законодавством України – Господарським кодексом України, Законом України «Про судоустрій та статус суддів», Законом України «Про управління об'єктами державної власності», Положенням про Державну судову адміністрацію України тощо. Відповідно до статті 73 Господарського кодексу України державне унітарне підприємство утворюється компетентним органом державної влади в розпорядчому порядку на базі відокремленої частини державної власності, як правило, без поділу її на частки, і входить до сфери його управління. При цьому, орган державної влади, до сфери управління якого входить підприємство, є представником власника і виконує його функції у межах, визначених законодавством України [5].

Згідно з пунктом 16 статті 152 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» [10] Державна судова адміністрація України здійснює управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління. Як суб'єкт управління ДСА відповідно до статті 6 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» [11], в тому числі, приймає рішення про створення, реорганізацію, ліквідацію підприємств, установ та організацій, заснованих на державній власності та належать до сфери її управління, затверджує їхні статuti (положення), призначає на посаду та звільняє з посади керівників державних підприємств, затверджує стратегічні плани розвитку цих підприємств, приймає рішення у випадках, визначених законами України, про надання згоди на вчинення державним підприємством господарського зобов'язання, щодо якого є заінтересованість, та значного господарського зобов'язання або про відмову в наданні такої згоди та несуть встановлену законами України відповідальність за прийняття таких рішень, проводять моніторинг їхньої фінансової діяльності, здійснюють інші контрольні повноваження.

Цим законодавчим приписам кореспондують підпункти 29, 35 пункту 6 Положення про Державну судову адміністрацію України, затвердженому рішенням Вищої ради правосуддя від 17 січня 2019 року № 141/0/15-19 [12], якими конкретизовані повноваження ДСА України як суб'єкта управління об'єктами державної власності, що належать до сфери її управління. Також варто зазначити, що саме Голова ДСА відповідно до підпункту 20 пункту 9 Положення про ДСА призначає та звільняє керівника державного підприємства «Інформаційні судові системи».

Наведені вище законодавчі приписи дозволяють нам виділити декілька організаційно-правових пропозицій щодо пришвидшення розроблення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні.

Перша з них – активізація та модернізація власної господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи». Цей напрямок ми вбачаємо у вжитті заходів з модернізації управління підприємством, залученні додаткових фахівців, закупівлі додаткового обладнання, підвищенні ефективності контролю з боку ДСА. Відповідно до статуту ДП «ІСС» [14] може організувати підвищення кваліфікації спеціалістів підприємства, створити для них навчальні заклади для підготовки та перепідготовки, забезпечити їхню участь в науково-технічних конференціях, семінарах, симпозиумах, за необхідності придбати та адаптувати для виконання державного замовлення програмне забезпечення, програмні продукти та новітні розробки в області інформаційних технологій інших виробників, в тому числі, в межах міжнародного співробітництва. Ми наголошуємо на необхідності вжиття цих заходів, зважаючи, що відповідно до статті 75 Господарського кодексу України [5] ДП «ІСС» зобов'язане прийняти та виконати доведене до нього в установленому законодавством порядку державне замовлення щодо розроблення ЄСІТС, а згідно зі статтею 74 несе відповідальність за результати своєї діяльності усім належним йому на праві господарського відання майном згідно з законодавством України.

Окрім цього, активізація та модернізація діяльності у напрямку розробки ЄСІТС може бути здійснена завдяки проектному залученню до консультацій щодо виконання даного державного замовлення фахівців-службовців, що вже мають схожий досвід у суміжних галузях інформаційного забезпечення діяльності органів державної влади. Нагадаємо, що концепцією побудови ЄСІТС передбачена взаємодія цієї інформаційно-телекомунікаційної системи з іншими автоматизованими, інформаційними, інформаційно-телекомунікаційними системами державних органів:

з Єдиним державним реєстром нормативно-правових актів, Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, Єдиним державним реєстром юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, Єдиний реєстр підприємств, щодо яких порушено провадження у справі про банкрутство, Державним реєстром атестованих судових експертів, розпорядником, держателем яких є Міністерство юстиції України, а адміністратором – державне підприємство «Національні інформаційні системи», яке входить до сфери управління Міністерства юстиції України,

з Єдиним державним демографічним реєстром України, розпорядником якого є Державна міграційна служба України, а адміністратором – державне підприємство «Документ», яке входить до сфери управління ДМС України.

з Національною системою конфіденційного зв'язку, управління та функціонування якої здійснює Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України [6] тощо.

Отже, ми вбачаємо доречним залучення до розробки ЄСІТС на проектній основі фахівців підприємств, які забезпечують функціонування вищезазначених інформаційних систем.

Друга пропозиція передбачає зміну способу виконання державного замовлення щодо розроблення ЄСІТС. Йдеться про залучення Державною судовою адміністрацією України до виконання цього завдання інших підприємств, що спеціалізуються на розробленні, запровадженні та обслуговуванні інформаційних систем, на конкурсних засадах.

Така пропозиція кореспондує з положеннями чинного законодавства. На нашу думку, проект створення Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи, яким передбачено широке впровадження інформаційних технологій у роботу судів, органів та установ системи правосуддя, а також автоматизація їх діяльності, тобто як інформаційної системи, має виконуватися як складова частина Національної програми інформатизації. Тому, відповідно до статті 10 Закону України «Про Національну програму інформатизації» [13], ДСА має визначати виконавця проекту розроблення ЄСІТС на конкурсних засадах. При цьому, виконавцем державного замовлення з розроблення ЄСІТС відповідно до приписів статті 15 зазначеного закону можуть бути підприємства, установи, організації усіх форм власності, а не лише державне підприємство «Інформаційні судові системи» (у тому числі, підприємства, що були наведені нами вище, а також приватні ІТ – компанії). Конкурсні засади можуть запроваджуватись і щодо виконання окремих модулів програми, і щодо всього проекту в цілому.

Конкурс як альтернатива встановленій «адміністративній монополії» сприятиме одночасно і реалізації наведеної нами пропозиції щодо активізації та модернізації господарської діяльності ДП «ІСС», оскільки встановлюватиме конкуренцію у цій сфері, робитиме діяльність підприємства прозорою, підвищуватиме ефективність управлінських процесів. Окрім цього, конкурсні засади з пошуку виконавця даного державного замовлення формуватимуть додатковий стимул для запозичення ДП «ІСС» провідного досвіду діяльності у комерційних компаній, сприятимуть підвищенню рівня професіоналізму штатних працівників ДП «ІСС».

Висновки і перспективи подальших досліджень. Встановлення карантину в Україні актуалізувало запит суспільства на різноманітні інститути електронної демократії, зокрема – електронний суд, що виступає гарантом доступу до правосуддя в умовах соціального дистанціювання. Як засвідчив досвід роботи системи українського судочинства в умовах карантину, відтермінований запуск повноцінної роботи Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні сприяв появі численних перешкод для належного відправлення правосуддя та забезпечення доступу до нього у цей особливий період.

Ймовірність продовження карантину в Україні, його повторення чи введення державою з інших підстав режимів, які обумовлюватимуть соціального дистанціювання актуалізують пришвидшення розроблення та впровадження Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи в Україні. Одним

із основних чинників активізації його процесу є удосконалення господарської діяльності її розробника – ДП «Інформаційні судові системи».

Аналіз нормативного регулювання діяльності ДП «ІСС» засвідчив можливість реалізації двох організаційно-правових напрямів щодо пришвидшення розроблення ЄСІТС – активізацію та модернізацію власної господарської діяльності ДП «Інформаційні судові системи» та зміну способу виконання державного замовлення щодо її розроблення, що відповідає вимогам чинного законодавства. В рамках першої пропозиції перспективним вбачається проектне залучення до консультацій щодо виконання даного державного замовлення фахівців-службовців, що вже мають схожий досвід у суміжних галузях інформаційного забезпечення діяльності органів державної влади. Друга пропозиція передбачає залучення до виконання даного державного замовлення інших підприємств, що спеціалізуються на розробленні, запровадженні та обслуговуванні інформаційних систем та ІТ-компаній на конкурсних засадах. На наше переконання, запровадження часткових або системних конкурентних засад у виконанні замовлення щодо розроблення ЄСІСТ сприятиме активізації діяльності ДП «ІСС», підвищенню рівня кваліфікації та професійної майстерності його фахівців, удосконалюватиме ефективність управління, робитиме його господарську діяльність прозорою і підзвітною.

У подальшому доречним вбачається порівняння визначених напрямів щодо переваг та недоліків у їхньому застосуванні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берназюк О. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: поняття та структура. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 6. С. 326-330.
2. Бринцев О. В. «Електронний суд» в Україні. Досвід та перспективи : монографія. Харків: Право, 2016. 72 с.
3. Вища рада правосуддя ініціює прискорення роботи над Єдиною судовою інформаційно-телекомунікаційною системою. URL: <http://surl.li/cbnq>.
4. Гетманцев М.О. Єдина судова інформаційно-телекомунікаційна система: реальність і виклики сьогодення. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. №4. С. 179-183.
5. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. ст.144.
6. Про забезпечення створення і функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: Наказ Державної судової адміністрації України від 07.11.2019 р. № 1096. URL: https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/esits/N_1096_19.
7. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: Розпорядження КМУ від 20.09.2017 р. №649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80>.
8. Про повернення на доопрацювання проекту Положення про Єдину судову інформаційно-телекомунікаційну систему: рішення Вищої ради правосуддя від 18.02.2019 р №624/0/15-19. URL: <http://www.vru.gov.ua/act/17577>.
9. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на забезпечення додаткових соціальних та економічних гарантій у зв'язку з поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19): Закон України від 30.03.2020 р. № 540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20>.

10. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 05.08.2018 р. 1402-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. № 31. ст.545.
11. Про управління об'єктами державної власності : Закон України від 21.09.2006 р. № 185-V. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. №46. ст.456.
12. Про затвердження Положення про Державну судову адміністрацію України: Рішення Вищої ради правосуддя від 17.01.2019 р. № 141/0/15-19. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS31286>.
13. Про Національну програму інформатизації : Закон України від 04.02.1998 р. № 74/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 27-28. ст.181.
14. Статут державного підприємства «Інформаційні судові системи» : Наказ Державної судової адміністрації України від 26.11.2019 р. №1142. URL: https://dsa.court.gov.ua/userfiles/media/media/dod_N_1142_19.pdf.
15. Щодо створення та забезпечення функціонування Єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи: повідомлення Державної судової адміністрації України. *Голос України*. 2018. №229 (6984). URL: http://www.golos.com.ua/edition_archive/2018-12.
16. Recommendation CM/Rec (2009)1 of the Committee of Ministers to member states on electronic democracy (e-democracy) (Adopted by the Committee of Ministers on 18 February 2009 at the 1049th meeting of the Ministers' Deputies). URL: http://www.coe.int/t/dgap/democracy/Activities/GGIS/CAHDE/Default_en.asp.

REFERENCES

1. Bernaziuk O. (2019). Yedyna sudova informatsiino-telekomunikatsiina systema: poniattia ta struktura. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo - Entrepreneurship, economy and law*, 6, 326-330 [in Ukrainian].
2. Bryntsev O. V. (2016). «Elektronnyi sud» v Ukraini. Dosvid ta perspektyvy. Kharkiv: Pravo [in Ukrainian].
3. Vyshcha rada pravosuddia initsiiuie pryskorennia roboty nad Yedynoiu sudovoiu informatsiino-telekomunikatsiinoiu systemoiu. URL: <http://surl.li/cbnq> [in Ukrainian].
4. Hetmantsev M. O. (2017) Yedyna sudova informatsiino-telekomunikatsiina systema: realnist i vyklyky sohodennia *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo - Entrepreneurship, economy and law*, 4, 179-183 [in Ukrainian].
5. Hospodarskyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 436-IV. (2003). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 18, 19-20, 21-22, art.144 [in Ukrainian].
6. Pro zabezpechennia stvorennia i funktsionuvannia Yedynoi sudovoi informatsiino-telekomunikatsiinoi systemy: Nakaz Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy vid 07.11.2019 r. № 1096. URL: https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/esits/N_1096_19 [in Ukrainian].
7. Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku elektronnoho uriaduvannia v Ukraini: Rozporiadzhennia KМУ vid 20.09.2017 r. № 649-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80> [in Ukrainian].
8. Pro povernennia na doopratsiuvannia proektu Polozhennia pro Yedynu sudovu informatsiino-telekomunikatsiinu systemu: rishennia Vyshchoi rady pravosuddia vid 18.02.2019 r № 624/0/15-19. URL : <http://www.vru.gov.ua/act/17577> [in Ukrainian].
9. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy, spriamovanykh na zabezpechennia dodatkovykh sotsialnykh ta ekonomichnykh harantii u zviazku z poshyrenniam koronavirusnoi khvoroby (COVID-19): Zakon Ukrainy vid 30.03.2020 r. № 540-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540-20> [in Ukrainian].
10. Pro sudoustrii i status suddiv: Zakon Ukrainy vid 05.08.2018 r. 1402-VIII. (2018). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 31, art. 545 [in Ukrainian].
11. Pro upravlinnia obiektyamy derzhavnoi vlasnosti : Zakon Ukrainy vid 21.09.2006 r. № 185-V. (2006). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 46, art. 456 [in Ukrainian].
12. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu sudovu administratsiiu Ukrainy: Rishennia Vyshchoi rady pravosuddia vid 17.01.2019 r. № 141/0/15-19. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS31286> [in Ukrainian].
13. Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii : Zakon Ukrainy vid 04.02.1998 r. № 74/98-VR. (1998). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 27-28, art.181 [in Ukrainian].
14. Statut derzhavnoho pidpriemstva «Інформаційні судові системи» : Nakaz Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy vid 26.11.2019 r. № 1142. URL: https://dsa.court.gov.ua/userfiles/media/media/dod_N_1142_19.pdf [in Ukrainian].
15. Shchodo stvorennia ta zabezpechennia funktsionuvannia Yedynoi sudovoi informatsiino-telekomunikatsiinoi systemy: povidomlennia Derzhavnoi sudovoi administratsii Ukrainy. (2018). *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, 229 (6984). URL: http://www.golos.com.ua/edition_archive/2018-12 [in Ukrainian].

16. Recommendation CM/Rec (2009)1 of the Committee of Ministers to member states on electronic democracy (e-democracy) (Adopted by the Committee of Ministers on 18 February 2009 at the 1049th meeting of the Ministers' Deputies). URL: http://www.coe.int/t/dgap/democracy/Activities/GGIS/CAHDE/Default_en.asp [in English].

ГЕОРГИЕВСКИЙ ЮРИЙ

доктор юридических наук, заведующий научным отделом правового обеспечения отраслевого инновационного развития Научно-исследовательского института правового обеспечения инновационного развития Национальной академии правовых наук Украины, доцент кафедры административного права Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЮ ХОЗЯЙСТВЕННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ГП «ИНФОРМАЦИОННЫЕ СУДЕБНЫЕ СИСТЕМЫ» ПО РАЗРАБОТКЕ ЕСИТС В УКРАИНЕ

Статья посвящена поиску предложений по усовершенствованию хозяйственной деятельности государственного предприятия «Информационные судебные системы» по разработке Единой судебной информационно-телекоммуникационной системы в Украине. Опираясь на системный анализ нормативного регулирования деятельности государственного предприятия, автор делает вывод о наличии признаков «административной монополии» в сфере выполнения им государственного заказа по разработке ЕСИТС. В работе сформулированы два предложения по ускорению разработки ЕСИТС - активизация и модернизация собственной хозяйственной деятельности ГП «Информационные судебные системы» и изменение способа выполнения государственного заказа - внедрение конкурсных основ с возможностью привлечения других компаний, специализирующихся на разработке информационных систем.

Ключевые слова: хозяйственная деятельность, электронный суд, государственное предприятие «Информационные судебные системы», Единая судебная информационно-телекоммуникационная система, карантин.

GEORGIEVSKYI IURIJ

Doctor of Law, Head of the Scientific Department of Sectoral Innovative Development Legal Support of the Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development of National Academy of Law Sciences of Ukraine, Associate Professor at the Department of Administrative Law Yaroslav Mudryi National Law University

THE PROPOSALS FOR IMPROVEMENT OF THE STATE ENTERPRISE “INFORMATIONAL JUDICIAL SYSTEMS” ECONOMIC ACTIVITY REGARDING THE UJITS DEVELOPMENT IN UKRAINE

Problem setting. Basing on the possibility of lockdown prolongation or repetition in Ukraine, it is important to quicken the development and implementation of the Unified Judicial Informational and Telecommunication System (UJITS) in Ukraine, the delayed launch of which has created numerous obstacles for the proper administration of justice and access to it in the context of social distancing. One of the main factors intensifying this process is the improvement of economic activity of the UJITS developer – the state enterprise “Informational Judicial Systems”.

Analysis of recent researches and publications. Some general aspects of the research can be found in the scientific works of O. Bryntsev, I. Izarova, N. Loginova, N. Kushakova-Kostytska, O. Shamrai, O. Bernazyuk, M. Hetmantsev and others.

Target of research is to provide proposals for improving the economic activity of the state enterprise “Informational Judicial Systems” on the development of the Unified Judicial Informational and Telecommunication System in Ukraine.

Article’s main body. Judging by systematic analysis of the regulatory regulation of this state enterprise, the author concludes that there are signs of “administrative monopoly” in the implementation of the state order on the development of UJITS. The paper proposes two organizationally-legal directions of accelerating the development of the UJITS. The first one is the State Enterprise “Informational Judicial Systems” economic activity intensification and modernization. The second one is changing the method of execution of the state order on the development of the UJITS. The last

proposal, which correlates to the requirements of current legislation, provides for the involvement to the implementation of the state order other enterprises specializing on the development, implementation and maintenance of information systems and IT companies on a competitive basis.

Conclusions and prospects for the development. It is concluded that the introduction of partial or systemic competitive principles in the implementation of the state order on the UJITS development will enhance the activities of the state enterprise “Informational Judicial Systems”, improve the skills and professionalism of its specialists, polish up management efficiency and make its activity more transparent. In perspective it is appropriate to compare advantages and disadvantages of mentioned directions.

Keywords: economic activity, electronic court, state enterprise «Informational judicial systems”, Unified judicial informational and telecommunication system, lockdown.